

UPOZORNENIE

ESMA, EBA a EIOPA upozorňujú spotrebiteľov na riziká virtuálnych mien

Európsky orgán pre cenné papiere a trhy (ESMA), Európsky orgán pre bankovníctvo (EBA) a Európsky orgán pre poisťovníctvo a dôchodkové poistenie zamestnancov (EIOPA) (ďalej len „všetky tri ESA) upozorňujú spotrebiteľov na vysoké riziká nákupu a/alebo držby tzv. virtuálnej meny.

V súčasnosti dostupné digitálne meny sú digitálne platidlo, ktoré nie je vydané ani garantované centrálnou bankou ani orgánom verejnej moci a nemá právny status meny alebo peňazí. Sú vysoko rizikové, vo všeobecnosti nie sú kryté žiadnymi hmotnými aktívami a nie sú regulované v rámci práva EÚ, a preto spotrebiteľom neponúkajú žiadnu právnu ochranu. Všetky tri ESA znepokojuje skutočnosť, že narastajúci počet spotrebiteľov nakupuje virtuálne meny s očakávaním, že ich hodnota bude naďalej rásť, pričom si však nie sú vedomí vysokého rizika straty investovaných peňazí.

Virtuálne meny, ako napríklad bitcoin, ripple, ether a mnoho iných, sú v poslednej dobe veľmi volatilné, čo znamená, že v ich cene dochádza denne k značným fluktuáciám. Napríklad, hodnota bitcoinu sa v roku 2017 prudko zvýšila približne z 1 000 EUR v januári na vyše 16 000 EUR v polovici decembra a potom začiatkom februára klesla o takmer 70 % na 5 000 EUR. Nedávno došlo k jej nárastu o približne 40 % z uvedenej nízkej hodnoty a v súčasnosti sa s ňou obchoduje približne za 7 000 EUR. Očakáva sa, že celková trhovú kapitalizácia 100 najväčších virtuálnych mien dnes celosvetovo prekročí ekvivalent 330 mld. EUR.

Prečo je pre spotrebiteľov rizikové nakupovať virtuálne meny?

Tieto tri európske orgány dohľadu (ESA) upozorňujú spotrebiteľov, že virtuálne meny sú extrémne rizikové a zvyčajne vysoko špekulatívne. Ak nakúpите virtuálnu menu, mali by ste si byť vedomí vysokého rizika straty vysokej sumy alebo dokonca všetkých investovaných peňazí. Pri nákupe virtuálnej meny alebo finančných produktov, ktoré spotrebiteľov priamo vystavujú virtuálnym menám, existuje niekoľko rizík, vrátane týchto:

- **Riziko extrémnej volatility a bubliny** – väčšina virtuálnych mien podlieha extrémnej cenovej volatilitate a preukazuje jasné znaky cenovej bubliny. Ak sa rozhodnete pre nákup virtuálnej meny alebo finančného produktu založeného na virtuálnej mene, mali by ste si byť vedomí možnej straty vysokej sumy peňazí či dokonca celej investovanej sumy.
- **Chýbajúca ochrana** – napriek požiadavkám EÚ v rámci boja proti praniu špinavých peňazí, ktoré nadobudnú platnosť v druhej polovici roka 2018 a ktoré sa budú

vzťahovať na poskytovateľov digitálnej peňaženky a na platformy na výmenu virtuálnych mien, virtuálne meny zostanú naďalej neregulované právom EÚ. Podobne, ani burzy, na ktorých sa obchoduje s virtuálnymi menami a digitálne peňaženky používané na držbu, uloženie a prevod virtuálnych mien, nie sú regulované v rámci práva EÚ. To znamená, že v prípade nákupu alebo držby virtuálnych mien, záruky a ochranu spojené s regulovanými finančnými službami. Napríklad, ak platforma na výmenu virtuálnych mien alebo poskytovateľ peňaženky zlyhá, prestane fungovať alebo sa stane terčom kyberútoku, sprenevery či falšovania aktív v dôsledku krokov na vymáhanie práva, právo EÚ neponúka žiadnu konkrétnu právnu ochranu pred stratami, či akúkoľvek inú záruku, vďaka ktorej by ste opäť získali prístup k virtuálnym menám vo vašej držbe. Tieto riziká sa už stali mnohokrát skutočnosťou v rámci celého sveta.

- **Chýbajúce možnosti ukončenia** – ak sa rozhodnete nakúpiť virtuálnu menu, hrozí vám riziko, že ju nebudete vedieť predať či vymeniť za tradičné meny, ako napríklad euro. Je teda možné, že v rámci procesu utrpíte straty.
- **Chýbajúca transparentnosť cien** – Tvorba cien virtuálnej meny často nie je transparentná. Existuje preto vysoké riziko, že pri nákupe či predaji virtuálnych mien nedostanete spravodlivú a primeranú cenu.
- **Narušenie prevádzky** – na niektorých burzách s virtuálnymi menami došlo k závažným prevádzkovým problémom, napríklad narušeniu obchodovania. Počas takéhoto narušenia prevádzky spotrebiteľia nemohli nakúpiť ani predať virtuálne meny v zamýšľanej chvíli a v dôsledku fluktuácie cien virtuálnych mien počas narušenia prevádzky utrpeli straty.
- **Zavádzajúce informácie** – informácie dostupné spotrebiteľom, ktorí chcú nakúpiť virtuálne meny, sú, pokiaľ vôbec existujú, vo väčšine prípadov neúplné, ťažko pochopiteľné, nevysvetľujú poriadne riziká virtuálnych mien, a preto môžu byť zavádzajúce.
- **Nevhodnosť virtuálnych mien na väčšinu účelov vrátane plánovania dôchodku či investícií** – vysoká volatilita virtuálnych mien, neistota do budúcnosti a nespoľahlivosť platforiem na ich výmenu a poskytovateľov peňaženiek vedú k tomu, že virtuálne meny sú pre väčšinu spotrebiteľov nevhodné vrátane tých s krátkodobým investičným horizontom a najmä pre tých, ktorí majú dlhodobé ciele, ako napríklad úspory na dôchodok.

Ako sa môžete chrániť?

Ak sa rozhodnete pre nákup virtuálnych mien alebo finančných produktov, pri ktorých ste priamo vystavení virtuálnym menám, mali by ste plne rozumieť ich charakteristikám a rizikám, ktoré na seba beriete. Nemali by ste investovať peniaze, ktoré si nemôžete dovoliť stratiť. Mali by ste rozhodne dodržiavať primerané a aktualizované bezpečnostné opatrenia na

zariadeniach a hardvéri, ktoré používate na prístup k svojim virtuálnym menám či na ich nákup, uloženie alebo prevod. Tiež by ste si mali byť vedomí toho, že nákup virtuálnych mien od firmy, ktorá podlieha regulácii v oblasti finančných služieb, nezmierňuje uvedené riziká.

Základné informácie

Toto upozornenie sa vydáva na základe článku 9 ods. 3 základných nariadení všetkých troch európskych orgánov dohľadu a následne po uverejnení dvoch oznámení ESMA o prvých ponukách kryptomien¹² v novembri 2017 a predchádzajúcom upozornení³ pre spotrebiteľov a dvoch stanoviskách⁴⁵ týkajúcich sa virtuálnych mien, ktoré uverejnil EBA v decembri 2013, júli 2014 a auguste 2016.

Virtuálne meny majú rôzne podoby. Prvou virtuálnou menou bol bitcoin, zavedený v roku 2009. Následne sa objavilo mnoho ďalších virtuálnych mien, ako napríklad ripple, ether či litecoin. Väčšina z nich má pákový efekt na technológiu distribuovaných záznamov o transakciách (distributed ledger technology), ktorá sa všeobecne označuje ako tzv. blockchain⁶. V tomto upozornení sa nevyjadruje názor na túto technológiu ani na jej iné prípadné aplikácie.

¹ https://www.esma.europa.eu/sites/default/files/library/esma50-157-828_ico_statement_firms.pdf

² https://www.esma.europa.eu/sites/default/files/library/esma50-157-829_ico_statement_investors.pdf

³ <https://www.eba.europa.eu/documents/10180/598344/EBA+Warning+on+Virtual+Currencies.pdf>

⁴ <http://www.eba.europa.eu/documents/10180/657547/EBA-Op-2014-08+Opinion+on+Virtual+Currencies.pdf>

⁵ <https://www.eba.europa.eu/documents/10180/1547217/EBA+Opinion+on+the+Commission's+proposal+to+bring+virtual+curren+cy+entities+into+the+scope+of+4AMLD>

⁶ [ESMA uverejnila správu o možných aplikáciách, prínosoch a rizikách technológie distribuovaných záznamov o transakciách vo februári 2017.](#)